

Enheten för näringslivsutveckling
Pernilla Nordström

Skärgårdssamarbetets exekutivkommitté 2017-03-22

Närvarande

Chris Heister, ordförande, Länsstyrelsen
Gustav Hemming, Stockholms läns landsting
Anna Waxin, Skärgårdsstiftelsen
Ulf Westerberg, SIKO Pernilla Nordström, sekreterare, Länsstyrelsen

Anmält förhinder:

Deshira Flankör, Värmdö kommun
Michaela Fletcher, Österåkers kommun
Jens Sjöström, Stockholms läns landsting
Meeri Wasberg, Haninge kommun (fr.o.m. punkt 7)

Övriga deltagare:

Rebecca Berlin, Länsstyrelsen
Emma Flod, Länsstyrelsen
Johnny Kjellström, Länsstyrelsen (punkt 1-6)
Inger Starheim Lagerquist, Stockholms läns landsting
Sofia Stähle, Länsstyrelsen

1. Mötets öppnande

- Ordförande öppnade mötet och hälsade alla välkomna. Särskilt välkommen hälsades Inger Starheim Lagerquist från Tillväxt- och regionplaneförvaltningen, Stockholms läns landsting. Inger ersätter David Schubert.

2. Godkännande av dagordningen

- Dagordningen godkändes.

3. Minnesanteckningar från föregående möte

- Minnesanteckningarna lades till handlingarna.

4. Fokusområde Lokal service

- *Länsstyrelsens serviceprogram 2014-2018.* Rebecca Berlin informerade om serviceprogrammet. Programmet omfattar tillgänglighet till dagligvaror, drivmedel och grundläggande betaltjänster. Regeringsuppdraget kommer att förlängas till 2020, möjligheter finns att

Datum
2017-04-25

justera programmet men en revidering är inte nödvändig. Länsstyrelsen mottar dock gärna synpunkter.

- Länsstyrelsen skickar ut förfrågan om synpunkter till exekutivkommittén.

- *Utredning om pakethantering.* Emma Flod informerade om Länsstyrelsens påbörjade kartläggning. Länsstyrelsen har blivit uppmärksam på problem i distributionen av paket, framför allt genom att paketleveranser hamnar hos olika utlämningsställen som både geografiskt och färdmässigt ligger långt ifrån adressaten. Genom att synliggöra nulägesituationen vill vi få ett underlag för dialog och lösningar. Med e-handelns utveckling har paketvolymerna ökat kraftigt under de senaste åren. Viktiga delar i utredningen är dialog med Post- och telestyrelsen (PTS), en enkätundersökning med stöd av SIKO och Skärgårdsföretagarna samt dialog med paketedistributörerna.
 - Ulf Westerberg framhåller att det är mycket bra att utredningen genomförs och distributörerna samlas.
 - Inger Starheim Lagerquist framför att SLL/TRF vill ha med en representant vid träff med distributörerna.
 - Chris Heister lyfter fram att beställning av läkemedel via internet är en viktig aspekt där SLL (både TRF och Trafikförvaltningen) har en given roll.

- *Grundläggande betaltjänster.* Emma Flod informerade om att Länsstyrelserna har i uppdrag att bevaka att de grundläggande betaltjänsterna motsvarar samhällets behov. Med grundläggande betaltjänster avses tjänster för att sköta betalningsförmedling, ta ut kontanter samt sätta in dagskassor på bankkonto för näringsidkare och ideella föreningar. Särskilt utpekad är att titta på hur tjänsterna fungerar för personer som är äldre, för personer med funktionsnedsättningar samt för företag och föreningar i gles befolkade områden. Bedömningen att tillgången till grundläggande betaltjänster i Stockholms läns landsbygd inte är tillfredställande, även om kontanthantering minskar. Den största problematiken finns i skärgården, där möjligheten att ta ut kontanter och att lämna dagskassor är de tjänster som Länsstyrelsen identifierar som viktigast. Företagarna är extra utsatta då de har svårt att deponera sina dagskassor. Länsstyrelsen har därför de senaste fyra åren upphandlat en leverantör för att under sommarsäsongen hämta upp dagskassorna på ett tjugotal öar. Responsen från företagarna har varit positiv. Upphandlingen för 2017 års sommarsäsong har påbörjats, hämtning kommer ske veckorna 26-32 med sluthämtning vecka 35, vilket anslås på

Datum
2017-04-25

Länsstyrelsens hemsida. Speciellt för årets säsong är att myntbytet där en ökad mängd mynt behöver transporteras.

- Länsstyrelsen vill gärna nå nya företag samt ha en fortsatt dialog om lämpliga rutter.
- Pernilla Nordström kommenterade att tyska turister – en målgrupp för skärgården – betalar med kontanter och inte med kort.

- *Driftstöd till dagligvarubutiker.* Emma Flod informerade om nuläge och utveckling vad gäller driftstödet till dagligvarubutiker i sårbara och utsatta lägen. Under 2016 beviljades 14 butiker i länet stöd om cirka 3 Mkr. Stödet har lett till investeringar i bl.a. bagerier. För 2017 har Stockholms län tilldelats 3 257 000 kr. Kriterierna för att få stöd är ett avstånd om minst 15 km till närmaste annan butik eller att butiken ligger på ö utan fast landförbindelse, en nettoomsättning mellan 2-11 Mkr samt ett öppethållande året runt med i snitt 40 timmar/vecka. Stödet ligger på max 300 000 kr/butik. Länsstyrelsen har sänt ut information till berörda och fått positiv respons.
- *Stöd inom landsbygdsprogrammet för offentlig och kommersiell service.* Sofia Ståhle informerade. Landsbygdsprogrammets investeringsstöd främjar investeringar i lokalservice som dagligvarubutiker, drivmedelsanläggningar och serviceställen. Det kan t.ex. handla om nya kylar, lager och pantmaskiner. Både myndigheter, kommuner, landsting, föreningar, företag och enskilda firmor kan söka. Stödet är generellt på 50 % men i vissa fall kan man få stöd för 90 % av stödberättigade utgifter. På nationell nivå finns fram till 2020 750 Mkr för ändamålet, varav 25 Mkr har fördelats till Stockholms län. Av dessa har Länsstyrelsen betalat ut 15,5 Mkr och fattat beslut fattats om ytterligare 4 Mkr. Nio butiker och tre drivmedelsstationer har tilldelats stöd. Länsstyrelsen följer upp jämställdhetsaspekten och kan konstatera att sex av företagen ägdes av män, tre av kvinnor samt tre stycken samägda av män/kvinnor med 40/60 % fördelning. Inom ramen för stödet har Länsstyrelsen upphandlat rådgivare inom affärsutveckling och energikartläggning.
 - Chris Heister framhöll vikten av att stödet nyttjas så att vi får upp kvaliteten på serviceanläggningarna.
 - Framhölls också vikten av kontakt med Skärgårdsstiftelsen som kan föra vidare information till sina entreprenörer.
- Inom landsbygdsprogrammet 2014-2020 finns också *stöd för pilotprojekt för att utveckla lokala servicelösningar.* Stödet riktas till samma målgrupper som investeringsstödet ovan men här kan även enskilda

Datum
2017-04-25

aktörer söka. För hela landet finns en pott om 180 Mkr. Ansökan ska minst omfatta 100 000 kr i sökt stöd och stöd kan beviljas med max 75 % av totalkostnaden. Minst 25 % krävs i offentlig medfinansiering. Minst ett av följande serviceslag ska ingå: dagligvaror, drivmedel, post, apotek, betaltjänster (kontanter, betalningsförmedling, dagskassahantering). Exempel på insatser är samordning av olika serviceslag, att skapa attraktiva mötesplatser, främja tillgången till ny teknik m.m. Stödet löper t. o.m. 2019. Stödet hanteras av Tillväxtverket. Sofia informerade om att en regional dialog kommer att hållas den 15 maj. *OBS Förtydligande från Tillväxtverket efter mötet: offentlig service såsom skola, vård och omsorg är inget som kan stödjas inom ramen för Tillväxtverkets projektmedel i landsbygdsprogrammet.*

- *Kartläggning av mobiltäckning och bredbandsutbyggnad.* Information från Claes Johansson (som inte kunde närvara på mötet) förmedlades. Under sommaren kommer Länsstyrelsen att genomföra en kartläggning av mobiltäckningen i skärgården. Bland annat kommer Nord/Sydlinjens båtar att förses med mätare.
- Under 2016-2017 har Länsstyrelsen förmedlat 150 Mkr i bredbandsstöd till skärgården. Det innebär att länets samtliga medel till stöd för bredbandsutbyggnad hittills har gått till skärgården. Geografiskt täcks nu halva skärgården (Österåker, Värmdö Haninge), inklusive Möja som bygger på egen risk.
 - Ulf Westerberg framhåller att det är viktigt att stötta Möjaborna som visar stort intresse och har en positiv utveckling.
 - Togs upp hur lokala aktörer kan komma in när det gäller service och underhåll av nätet. IP Only har fokus på utbyggnad.
 - Pernilla Nordström påpekar att det är viktigt att ta vara och använda tekniken när den väl är på plats. Kompetensutvecklingsinsatser kan behöva göras.
 - Chris Heister framför att det profilmässigt är viktigt att pengarna läggs där det är svårt att klara projekten kommersiellt.
- *Ö för Ö.* Rebecca Berlin gav en lägesrapport. Hittills har Ö för Ö besökt sex öar. Nästa på tur är Sandhamn 30-31 mars och till hösten planeras Runmarö, Gällnö, Ramsö och under 2018 Tjockö och Arholma. En utvärdering sker efter varje träff och responsen har varit mycket positiv med 97-100% nöjdhet. Det finns en stor vilja att driva projekt. Återkommande frågor är äldreboende, skärgårdstrafiken och finansiering av projekt. Vi ser ett behov av ökad samverkan mellan öarna, då liknande projekt anmäls på flera håll. 76 projekt har formerats, sex projekt har

Datum
2017-04-25

avslutats och sex projekt är på väg att sättas i gång. Rebecca presenterade den nya hemsidan www.oforo.se med information både om respektive ö och de olika projekten.

- Chris Heister framförde att det är viktigt att sortera bort det som är för stora frågor, utan hålla projektet lokalt förankrat och orienterat mot varje ö.
- *Utveckling och angelägna frågor – summering lokal service.*
 - Chris Heister framhöll att det är mycket viktigt att vi kan ianspråka delar av stödet om 180 Mkr för pilotprojekt. Det kan ge oss ett häv för att ta oss ett steg vidare. Chris och Ulf Westerberg tog upp om inte Ö för Ö kan generera projekt aktuella för ansökan och betonade att det är mycket viktigt att nå ut med information om stödet. Vi bör koppla på Tillväxtverket och bjuda med dem till Ö för Ö och fungera som mäklare mot skärgården.
 - Chris Heister tog upp möjligheten att här knyta ihop behov och teknikinsatser inom sjukvården med lokala servicesatser, exempelvis digitala vårdcentraler. Gustav Hemming påpekar att SLL har ett uppdrag i budgeten kring jämlik vård i skärgården; att hitta synergier mellan kommun- respektive landstingsvård. Ett särskilt möte kring detta bör hållas mellan Länsstyrelsen och SLL, där också Trafikförvaltningen bör delta. Inger Starheim Lagerquist tar med sig frågan till SLL, Johnny Kjellström är kontakt från Länsstyrelsens sida.
 - Pernilla Nordström föreslår att Länsstyrelsen gör en sammanställning av berörda stöd för lokal och kommersiell service.

5. Besöksnäring

- Pernilla Nordström informerade om den pågående statliga utredningen *En sammanhållen politik för en hållbar besöksnäring och växande turism*. Syftet är att ge regeringen underlag för att stärka besöksnäringen som jobb- och exportmotor i hela landet. Britt Bohlin är särskild utredare och utredningen ska presenteras den 1 december 2017. Pernilla Nordström ingår i utredningens expertgrupp. I uppdraget ingår bl.a. att analysera målet för turismpolitiken, att kartlägga besöksnäringens behov och hinder för en hållbar utveckling och inte minst att föreslå hur samverkan och samordning mellan aktörer inom besöksnäringen kan utvecklas, såväl inom offentlig sektor som mellan offentliga aktörer och näringslivet. Utveckling av besöksnäringen förutsätter insatser inom en mängd olika sak- och politikområden. Utredningen besöker under våren samtliga

Datum
2017-04-25

länen för att få input och förslag. Den 20 april får Stockholms län besök och landshövdingen står värd för en hearing. Skärgården kommer att synas genom medverkan av både kommuner, företag och Stockholm Archipelago. Länsstyrelsen har bjudit in samtliga kommuner till ett förmöte den 7 april. Diskuterades medskick från Exekutivkommittén:

- Gustav Hemming lyfte fram hembygds museerna som dolda resurser samt att hållbarhetsaspekten och lokal förankring bör betonas. Gustav tog även upp att skärgårdskunskapen är låg – var finns de kommersiella aktörerna för att ta ut besökare och guida i skärgården? Inger Starheim Lagerquist lyfte den paketering som sker i fjällen som ett bra exempel.
 - Chris Heister lyfte vikten av att bygga destinationer, inte bara enskilda ”bloss” samt att digitaliseringens möjligheter bör tillvaratas. Närturismen är också viktig.
 - Anna Waxin framförde att många fina platser saknar exponering. Det finns också ett stort behov av att förbättra informationen kring hur man tar sig ut i skärgården.
- *Stockholm Archipelago*. Pernilla Nordström informerade om att samtliga medlemmar vill fortsätta samverkan i den kommande treårsperioden 2018-2020. Just nu pågår verksamhetsplanering för 2017-18 med Skärgårdsstrategin som bas. Pernilla informerade också om att senaste årets insatser mot den tyska marknaden nu börjar bära frukt. Flera tyska resebolag erbjuder nu cykel- och/eller vandringsresor till Stockholms skärgård. Fokus framöver är att utveckla destinationerna och att titta på finansieringslösningar för olika typer utvecklingsinsatser, inklusive företagsutveckling. Kommunerna i beredningsgruppen jobbar nära företagen och har möjligheter att fånga upp behov. Chris Heister konstaterar att det är positivt att Stockholm Archipelago utvecklas och att alla kommuner är med.

6. Tillgång till bra skolundervisning – upptakt

- Bestämde att ajournera frågan till nästa möte då kommunerna är med.

7. Utredning av avfallshanteringen

- Chris Heister aktualiserade den uppdragsbeskrivning som tidigare har presenterats i Exekutivkommittén och informerade om att utredningen är på gång men att ingen har fått uppdraget ännu.
 - Anna Waxin informerade om att Skärgårdsstiftelsen har gjort en inventering på sina områden som kan förmedlas till Exko. Bra att utredningarna kommer tajmat.

Datum
2017-04-25

8. Övriga frågor

- Inga övriga frågor noterades.

9. Kommande möten

- Kommande möten är:
 - 15/6 kl. 9-11
 - 21/9 kl. 9-11

Samtliga möten äger rum på Länsstyrelsen.

10. Mötets avslutande

- Ordförande förklarade mötet för avslutat.

Vid pennan/

Pernilla Nordström